

Postaköltség:	66.985 Ft
Banki költség:	218.980 Ft
Egyéb (tárhelyköltség, javítás, versenyszervezés)	1.042.500 Ft
Időben elhatárolt fizetési kötelezettség (NAV)	20.950 Ft

A Társaságnak 2014-ben kerekítve 9.275 Ft maradványa keletkezett.

4. Kiss Jenő elnök megköszönte a beszámolókat és megnyitotta az utolsó napirendi pontot, a társasági k i t ü n t e t é s e k átadását. Elmondta, hogy idén a Társaság két emlékérmét ítél oda a kiküldött bizottságok javaslata alapján. Ezeket méltató szavak kíséretében adta át a kitüntetetteknek. A Révai-emlékérmét Keszler Borbála, az ELTE professor emeritusa, választmányunk régi, hűséges tagja, a Magyar nyelvi szakosztály elnöke, a Csűry-emlékérmét Vékás Domokos kapta.

5. Kiss Jenő elnök gratulált a díjazottaknak, és kellemes ünnepeket kívánva berekesztette a közgyűlést.

Összeállította: JUHÁSZ DEZSŐ
Eötvös Loránd Tudományegyetem

Szikszaíné Nagy Irma 70 éves*

Kedves társasági velünk Ünneplők! Kedves Irma! A születésnapok, miként a kilométerkövek jelzik, mérhetővé teszik a megtett utat. A kerekesebb, nagyobb számok megál-
lásra, visszatekintésre ösztönzik az utazót. Ennél a mesebeli, hetes szorzószámú mérföld-
kőnél az ünnepelt tanítványaként megtisztelő, sőt már-már zavarba ejtő a feladat, hogy én
rajzolhatom térképre az eddigi gazdag útvonalat, még akkor is, ha lassan húsz éve mindig
valahol a közelben vándorlok én is, mögötte, párhuzamosan, néha kereszteződve, miként
az itt összegyűlt együttutazók többsége is.

Ha Szikszaíné Nagy Irma tanári és tudományos útjára először csak évszámok sze-
rint, röviden tekintünk vissza, már akkor is kirajzolódik a mindig megújulni, előre lépni
tudó, alkotó ember képe. 1962 és 1967 között a debreceni Kossuth Lajos Tudomány-
egyetem hallgatója volt, édesapja nyomdokain haladva magyar nyelv és irodalom–latin
szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett. Az egyetem elvégzésétől egészen nyugdíjba
vonulásáig az oktatásban tevékenykedett, az oktatási rendszer különböző szintjein. A dip-
lomaszerzés után általános iskolai, majd középiskolai tanárként dolgozott, ezt követően
1981-ben nevezték ki tanársegéddé a Debreceni Tanítóképző Főiskolára, ahol 1994-ig ta-
nított, akkor már főiskolai tanárként. 1984-ben bölcsészdoktori oklevelet szerzett a Kos-
suth Lajos Tudományegyetemen, és ettől az évtől mellékállású oktatóként részt is vett a
Magyar Nyelvtudományi Tanszék munkájában, majd miután 1993-ban kandidátusi címet
szerzett, 1994 februárjában egyetemi docenssé nevezték ki. 1995-től nyolc évig a Magyar
Nyelvtudományi Intézet igazgatója volt. Debreceni munkája mellett az 1998/1999-es tan-
évben a Károli Gáspár Református Egyetemen, 2006 és 2009 között pedig az egri Eszter-

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság felolvasó ülésén 2014. november 4-én.

házy Károly Főiskolán tanított. 2000-ben habilitált, 2006-ban az MTA doktora lett. 2009 szeptemberétől 2012-ig a Debreceni Egyetem tudományos tanácsadójaként dolgozott.

Miként ebből a rövid pályaképből is látszik, az ünnepelt azon kevesek egyike, akik a közoktatás szférájából indulva tudtak sikeres és elismert egyetemi, kutatói munkásságot felmutatni, sőt kamatoztatni is tudták ottani tapasztalataikat. Szikszainé Nagy Irma munkájában ugyanis a tanári és kutatói munka mindig szorosan összefonódik: nemcsak azért, mert az általa tanított tárgyak irányt szabtak tudományos munkájának, vagy, mert hosszú ideig oktatta a magyar nyelv tanításának módszertanát az egyetemen, és volt szaktanácsadó a gyakorló- és bázisiskolákban, hanem jól használható, sokat forgatott tankönyveinek, gyakorlókönyveinek felépítésében, példaanyagában is tanári tapasztalatának sokrétűsége mutatkozik meg.

Hallgatójaként még sajnos nem, de tanárként annál többet használva ezeket a könyveket, úgy vélem, hogy olyan munkák ezek, amelyek révén a stilisztikával, szövegtannal foglalkozók mindegyikének útja szinte elkerülhetetlenül érintkezik és érintkezni is fog az ünnepeltével. A stilisztikai szemináriumokon szerzett tapasztalatai vezették el egy jegyzet megírásához már 1991-ben. Ennek átdolgozott formájaként 1994-ben jelent meg *Stilisztika* című könyve a Trezor Kiadó gondozásában. Közben egyre behatóbban foglalkozott ezzel a területtel, összegző érvényű, nagyszabású tankönyve 2007-ben jelent meg az Osiris Kiadónál, *Magyar stilisztika* címmel. A vaskos kötet borítóján egy erdő, a kötet maga viszont olyan iránytű, amely nyelvi-stilisztika jelenségek sokaságának erdejében adhat útmutatót. A könyv elképesztő tájékozottságról, olvasottságról valló példaanyagát felül tudja múlni a hozzá kapcsolódó feladatgyűjtemény sokrétű szöveganyaga.

Az ünnepelt másik meghatározó kutatási és oktatási területe a szövegtan, amelynek eredményeit és problémáit szintetizálva szintén tankönyvet írt felsőoktatási intézmények hallgatói számára. Ez a praktikus, igazán tankönyvszerű, jól tanulható és tanítható munka 1999-ben az Osiris Kiadó gondozásában jelent meg *Leíró magyar szövegtan* címmel, a hozzá kapcsolódó gyakorlókönyv pedig 2001-ben. Ezeket a kiadványokat a felsőfokú intézmények sokaságában használják, ezt a sikert jelzi többek között az is, hogy mindkét munka rövid időn belül több kiadást is megért.

Tanári munkájának eredményességét mutatja emellett számos szakdolgozat, nyertes diákköri dolgozatok, retorikai és anyanyelv-oktatási versenyeken nyertes hallgatók.

Ennek a hatékony munkának elengedhetetlen feltétele az elmélyült és sokrétű kutatói tevékenység. Ünnepeltünk tudományos pályája az 1984-ben megírt egyetemi doktori értekezésével indult. Már ez a munka jelez két olyan sajátosságot, amely egész munkásságát meghatározza: a saját gyűjtésű nyelvi anyagok gazdagságát és az elemző szempontok sokféleségét. A gyermekköltészetből gyűjtött széles körű ikerszóanyag átfogó, hangtani, alaktani, szófaji, mondattani, jelentéstani és stiláris szempontú vizsgálatával foglalkozó munkáját *summa cum laude* minősítéssel védte meg. A magyar nyelvészeti kutatások párbeszédébe való érdemi bekapcsolódására hívja fel a figyelmünket, hogy 1986-tól folyamatosan közli írásait a *Magyar Nyelv* és a *Magyar Nyelvőr*.

Az ikerszavak rendszerezése és értelmezése tovább kísérte munkáját. 1992-ben a nyelvtudomány kandidátusa lett *Az ikerítés helye, szerepe, szabályszerűségei* a magyar nyelvben című értekezésével, amely 1993-ban a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* Kiadványainak 197. számaként jelent meg. Ez a munka hatásosan érvel amellett, hogy az ikerítés nem a mellérendelő szóösszetétel egyik fajtája, hanem önálló szóalkotási-szóteremtési típus, és így a ritkább szóalkotási módok közé sorolandó. Eredményei beépültek a leíró nyelvészet rendszerezéseibe, a KESZLER BORBÁLA által szerkesztett *Magyar grammatika* című kötet például érvelésére alapozva sorolja be és értékeli az ikerszókat.

Az ünnepelt több szakmai közösség munkájában is tevékenyen részt vett. Tudományos érdeklődésének alakulásában is megmutatkozik az, hogy aktív, együttgondolkodó, a munkatársak dolgozataira is mindig előre mutató módon reagáló tagja volt a Szathmári István által vezetett, az ELTE-n működő Stíluskutató csoportnak 1996-tól egészen annak átszerveződéséig. A közös munka során formálódott ki egy új témakör: az alakzatok világa és benne a kérdésalakzatok iránti érdeklődése is. Ehhez kötődik A retorikai kérdés rövid tudománytörténete címmel 2001-ben napvilágot látott monográfiája Az alakzatok világa című sorozat 3. darabjaként, illetve egy Kocsány Piroskával együtt írt elméleti munka, amely Előtanulmányok egy tervezett alakzatlexikon számára címmel ugyanennek a sorozatnak a 16. köteteként jelent meg.

2001 és 2004 között Széchenyi István Ösztöndíjban részesült, ebben az időszakban dolgozott akadémiai doktori minősítésre beadott értekezésén, a kutatócsoport ihlette új témában. A kérdésalakzatok retorikája és stilisztikája című munkáját 2006-ban védte meg, amiért az MTA Doktori Tanácsa az MTA doktora címet adományozta számára. Az értekezés 2008-ban nyomtatásban is megjelent.

A hazai kutatók stilisztikai párbeszédének színesítéséhez aktív konferenciaszervező munkával is hozzájárult. Több tematikus konferencia is dicséri munkáját: 2002-ben Kossuth Lajos, a szó művésze, 2005-ben József Attila, a stílusművész, 2008-ban pedig A Nyugat stiláris sokszínűsége címmel szervezett tudományos tanácskozást. Ezeket az évfordulókhoz kapcsolódó tudományos eseményeket még két, a Debreceni Egyetem kutatóegyetemi pályázatán belül megrendezett konferencia követte: 2011-ben A stíluskohézió eszközei modern és posztmodern szövegekben, 2012-ben pedig A stilisztikai-retorikai alakzatok szöveg- és stílusstruktúrát meghatározó szerepe címmel. Ezeknek a stilisztikai konferenciáknak az anyaga az ő gondos szerkesztésében a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Intézetének Kiadványai sorozatban meg is jelent.

Sziksainé Nagy Irma szakmai együttműködésekben vállalt termékeny szerepét mutatja mindezek mellett az is, hogy a KLTE nyelvi tanszékei összefogásával indított és a Petőfi S. János által irányított Officina Textologica című szövegtani tárgyú sorozat egyik szerkesztője megalapítása, azaz 1997 óta. Az Egy poliglott szövegnyelvészeti-szövegtani kutatóprogram című OTKA-pályázat témafelelőseként ehhez kapcsolódva öt szövegtani tárgyú konferenciát is rendezett.

A szakmai közéletben is tevékenyen és folyamatosan részt vesz. 2002 októberétől két cikluson át a Debreceni Akadémiai Bizottság Nyelvészeti Munkabizottságának az elnöke volt. 2006-ban pedig a Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportjának elnökévé választották.

A stilisztika, a szövegtan, a retorika és a leíró nyelvészet terén egyaránt gazdag publikációs tevékenysége, 5 kiváló szakkönyve, több mint száz tudományos tanulmánya, az általa szerkesztett kötetek sokasága, ismeretterjesztő írásai, számos konferencia-előadása egyaránt a nyelvi jelenségek sokféleségére nyitott, mindig alapos, kifinomultan elemző és rendszerező kutatóról tesznek tanúságot. Munkáinak egyik meghatározó értéke a vizsgált nyelvi jelenségek és az elemzett szövegek változatossága, a legkülönbözőbb szöveg- és stílustípusok értelmezésében mutatott érzékenység, az ikerszavak rendszerezésétől a kérdésalakzatok funkcióinak és működésének feltárásán át egészen gyógyszerreklámok vagy viccek elemzéséig.

Egyszer, még doktori hallgatóként egy mappát kaptam Irmától ajándékba, amelybe nekem, szintén latin szakosnak ösztöndíjként a „Nulla dies sine linea” felszólítást írta. Úgy érzem, hogy a folytonos munkálkodásnak ez a klasszikus gondolata valójában az

ő kutatói-alkotói útjának mottója is lehetne, a mindig aktív, mindig újat alkotó, mindig előrenéző, termékeny kutató jelszava. Mi sem bizonyítja ezt meggyőzőbben, mint hogy ünnepeltünk ma is tevékenyen dolgozik, folyamatosan publikál, sőt hamarosan egy új, gazdag kötettel lep meg minket a költészet és a játékoság kapcsolatáról.

Mi kollégák, tanítványok, barátok pedig a kerek ünnep alkalmából egy pár hét múlva átnyújtandó kötettel szeretnék meglepni, köszönteni, bizonyóságot téve arról, hogy az ő lépteire mindig figyelve, hasonló utakon, gondolati ösvényeken járunk magunk is.

Kedves Irma! Születésnapod alkalmából jó egészségben eltöltendő hosszú életet kívánunk, és azt, hogy a jövőben az eddigiekhez hasonlóan legyen kedved és erőd munkálkodni, további kiváló elemzésekkel, értelmezésekkel gazdagítva mindnyájunkat!

DOMONKOSI ÁGNES
Eszterházy Károly Főiskola

Bokor József 70 éves*

Kedves Ünnepeltünk, kedves Jóska! Tisztelt ünneplésre összegyűlt Kollégák!

Amikor elkezdtem fogalmazni mostani köszöntőmet, elgondolkodtam: hányszor is, hol is találkoztunk Jóskával. Azután emlékezetemben felsorakoztak a szombathelyi dialektológiai szimpozionok, nyelvészkongresszusok, élőnyelvi konferenciák meg az ezekhez kapcsolódó kirándulások, baráti beszélgetések – olykor egy-egy pohár bor mellett. De ugyanilyen szívesen gondolok a szakma műhelyeinek másik síkjára, a közös opponensi, bizottsági tagsági munkánkra, aminek különösen örömteli oldala egy-egy tehetséges fiatal kolléga elindítása a kutatói pályán.

De hogy is indult el ünnepeltük, Bokor József, tudományos pályája? Lexikonszerű összefoglalásban ilyenformán lehet kezdeni:

Bokor József 1944. október 1-jén született Sopronkövesden. Érettségi vizsgát 1963-ban a jó hírű soproni Berzsényi Dániel gimnáziumban tett, majd 1967-ben Pécsen a Tanárképző Főiskolán magyar–történelem–orosz szakos általános iskolai tanári diplomát szerzett. Ez után a Balatonlellei (1967–1970) majd a Hegykői Általános Iskola (1970–1975) tanára. 1972 és 1974 között szakfelügyelő, 1974/1975-ben Győr-Sopron megyei vezető szakfelügyelő. Tanári munkája mellett a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1972-ben magyar szakos középiskolai tanári diplomát szerzett. 1975-től, egy évvel megalakulása után a szombathelyi Tanárképző Főiskolának (amely 1984-ben fölvette Berzsényi Dániel nevét) az oktatója, így csaknem a kezdetektől részt vehetett a Magyar tanszék alakításában, szervezésében. 1977-ben védte meg Néhány hangtani jelenség állapota és mozgása Sopronkövesd nyelvjárásában című doktori disszertációját. 1989-ben Csűrý-emlékéremmel tüntette ki a Magyar Nyelvtudományi Társaság. 1993-ban szerezte meg a kandidátusi fokozatot Regionális lexikológiai vizsgálatok a nyugati magyar nyelvterületen című munkájával, amely két évvel később a Magyar Nyelvtudományi Társaság kiadványainak 203. számaként jelent meg 1995-ben.

Az időközben eltelt évek gazdagok voltak eseményekben. Bokor József 1984 és 1988 között lektor volt Mariborban, majd ismét a szombathelyi főiskola katedráján látjuk, ahol 1994-ben főiskolai tanárrá nevezik ki. Ugyanebben az évben azonban már ismét Maribor követte, ahol egyetemi tanárként életpályájának hosszú és eredményes korszaka kezdődik.

* Elhangzott a Magyar Nyelvtudományi Társaság felolvasó ülésén 2014. november 11-én.